

AKDENİZ GENEL BALIKÇILIK KOMİSYONU
(GFCM)

Kuruluş Tarihi	FAO Anayasası'nın 14. Maddesine dayanılarak, 20 Şubat 1952'de kurulmuştur.
Merkez	Roma, İtalya
Amacı	Komasyon görev alanındaki deniz kaynaklarının iyi kullanımını, rasyonel yönetimini, korunmasını ve geliştirilmesini ve bunun yanı sıra su ürünlerinin sürdürülebilir gelişmesini sağlamaktır.
Üyeler	23 ülke ve AB GFCM üyeleri, Arnavutluk, Bulgaristan, Cezayir, Fas, Fransa, Hırvatistan, İtalya, İspanya, İsrail, Japonya, Karadağ, Kıbrıs, Libya, Lübnan, Malta, Monako, Mısır, Romanya, Suriye, Yunanistan, Tunus, Türkiye ve Avrupa Birliği'nden oluşmaktadır.
Genel Sekreter	Abdellah Srour
Bütçesi	2.479.727 ABD Doları (2016 yılı) Türkiye Cumhuriyeti'nin katkısı: 352.763.00 ABD Doları'dır.
Resmi Dili	Arapça, Fransızca, İngilizce ve İspanyolca
Türkiye ile İlişkileri	<ul style="list-style-type: none">• Ülkemiz kuruluşundan beri üyesi bulunduğu GFCM'in 2012 yılında başlayan yeniden yapılanma sürecinde aktif yer almış ve Yeni Anlaşmanın oluşturulmasında önemli bir rol oynamıştır.• Anlaşma'nın hazırlanması 2015 yılında sona ermiş GFCM tarafından kabul edildikten sonra ülkelerin iç hukuklarına yönelik onaylamalarının yapılacağı sürece geçilmiştir.• Türkiye, Akdeniz ve Karadeniz'de balık stoklarının sürdürülebilir işletilmesi amacıyla, balıkçılık ve su ürünleri yönetimi hususunda GFCM Tavsiye Kararlarına uyum sağlamaya özen göstermektedir.

1. Genel Bilgi

GFCM, FAO Anayasası'nın 14. Maddesi altında kurulmuş bir Bölgesel Balıkçılık Yönetimi Kuruluşu (RFMO) olup GFCM'i kuran anlaşma 24 Eylül 1949 tarihinde FAO Roma Konferansı'nda onaylanmış ve 20 Şubat 1952 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1963, 1976 ve 1997 tarihlerinde tadil edilen kurucu anlaşma, değişen dünyanın ihtiyaçlarına cevap verebilmek için güncellenmiştir. Bu güncellemeler sonucunda, çalışmalarına 1952 yılında Konsey olarak başlayan GFCM, 1997 yılında Komisyon'a dönüşmüştür. GFCM Kurucu Anlaşmasını ve eklerini yeniden düzenlemek için en son 2012 yılında başlayan süreç 2015 Mayıs ayında sonuçlanmıştır.

GFCM'in temel hedefi Komisyon görev alanındaki deniz kaynaklarının iyi kullanımını, rasyonel yönetimini, korunmasını ve geliştirilmesini ve bunun yanı sıra su ürünlerinin sürdürülebilir gelişmesini sağlamaktır.

GFCM'in 23 ülke ve AB'den oluşan 24 üyesi bulunmaktadır. Üyeler her yıl GFCM bütçesine katkı sağlayarak Komisyon'u finanse etmektedirler. Komisyon üyeliği Akdeniz'e kıyısı olan ülkelere, bölgede görev yapan bölgesel kuruluşlara ve Komisyon görev alanında balıkçılık yapan diğer devletlere açıktır. Komisyon'un resmi dilleri Arapça, Fransızca, İngilizce ve İspanyolcadır.

2. Yeniden Yapılanma Süreci

1963, 1976 ve 1997 tarihlerinde tadil edilen GFCM Kurucu Anlaşması, değişen dünyanın ihtiyaçlarına cevap verebilmek için güncellenmiştir. GFCM'in son yeniden yapılanma süreci ise ilk defa 14-19 Mayıs 2012 tarihlerinde gerçekleştirilen GFCM'in 36. Komisyon Toplantısında gündeme getirilmiştir. 2013 yılında GFCM'in yeniden yapılandırılmasına ilişkin konuları görüşmek üzere 10-17 Mayıs tarihlerinde Görev Gücü 2. Toplantısı ve Komisyon 37. Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda GFCM Sekreteryası tarafından GFCM Anlaşması'na göre GFCM görev alanının Karadeniz'i ve bağlayan suları da içerdiği belirtilmiştir. Söz konusu toplantıda Türk heyeti GFCM'in Karadeniz ile ilgili sürdürmekte olduğu faaliyetler konusunda Türkiye'nin çekinceleri ifade etmiştir. Ayrıca Türkiye tarafından GFCM'in yenilenme sürecinde güçlenmesine sıcak bakıldığı belirtilerek balıkçılık alanında daha güçlü yönetim şekillerine duyulan ihtiyaç vurgulanmıştır. Ancak

GFCM'in yeniden yapılanma sürecinin Karadeniz'e kıyısı olan bütün ülkeleri içermesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

2014 yılında GFCM Antlaşması'nın yeniden düzenlenmesine ilişkin olarak 38. Komisyon Toplantısından önce iki olağandışı toplantı gerçekleştirilmiştir. Bunlardan ilki, 19-21 Şubat 2014 tarihinde gerçekleştirilen GFCM Yasal Çerçeve Tadili Çalışma Grubu Toplantısı'dır. Bahse konu toplantıda değişiklik talep edilen Antlaşma maddeleri üyelerin görüşlerine sunulmuştur. Söz konusu toplantıda AB tarafından GFCM bütçesinin tek yıllık değil çok yıllık bütçeler hazırlanması şeklinde yeniden yapılandırılması teklif edilmiştir. İkinci toplantı ise, 7-9 Nisan 2014 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplantı sonucunda Antlaşma'nın hazırlanması konusunda büyük yol kat edilmiş ve 17-23 Mayıs 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen 38. Komisyon Toplantısı sonucunda GFCM Antlaşması kabul edilmiştir.

26-28 Ocak 2015 tarihleri arasında GFCM Usul Kuralları ve Mali Düzenlemelerinin Tadili için Oturumlar Arası Toplantı düzenlenmiştir. Söz konusu toplantıda Usul Kuralları ve Mali Düzenlemelerden GFCM'e yaptırım yetkisi getirebilecek hükümler çıkartılarak bir sonraki toplantıda görüşmek üzere kabul edilmiştir.

25-29 Mayıs 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen GFCM 39. Genel Oturumu'nda ise Yenilenen GFCM Anlaşması'nın Usul Kuralları ve Mali Düzenlemeler kısmı içerisinde yer alan bir önceki toplantıda görüşülen ve üzerinde uzlaşa sağlanamayan maddeler tekrar görüşülerek onaylanmıştır. **Böylece 3 yıl süren anlaşma tadil sürecinin sonuna gelinerek Yenilenen GFCM Anlaşması ve ekleri kabul edilmiştir.**

GFCM, Gürcistan ve Ukrayna'nın da yeni Antlaşmaya taraf olması için yoğun çaba sarf etmiştir. Gürcistan ve Ukrayna, Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonuna "taraf olmayan ancak işbirliği yapan üye" statüsünde katılım sağlamışlardır.

Bahse konu toplantılarda ülkemiz heyeti tarafından Yenilenen Anlaşma'nın ve eklerinin bundan sonra ülkemiz iç hukukuna göre onaylanma sürecine tabi tutulacağı belirtilmiştir.

3. Güncel Hususlar

GFCM 41. Oturumu 16-20 Ekim 2017 tarihleri arasında Karadağ'ın Budva şehrinde gerçekleştirilmiş olup söz konusu toplantıda Moldova'nın "taraf olmayan ancak işbirliği yapan üye" statüsüne geçme talebi onaylanmıştır. Böylece bu statüdeki ülke sayısı Gürcistan, Ukrayna ve Bosna Hersek ile birlikte 4'e yükselmiştir.

42. Oturum 'da Karadeniz'deki kalkan avcılığını düzenlemek amacıyla Kalkan Yönetim Planı kabul edilmiştir. Kalkan Yönetim Planı 2 aşamalı olarak planlanmış olup ilk aşamada yönetim için mekanizmalar hayata geçirilecek ve IUU balıkçılığın azaltılması için çaba sarf edilecektir, ikinci aşamada ise 2020 yılından sonra etkili olmak üzere tam anlamıyla görev yapan bir plan devreye alınacaktır.

Plan kapsamında 2018-2019 yılı için Karadeniz kıyıdaş ülkelerinin av miktarları belirlenmiştir. Bu miktarlar Çalışma Grubunda tartışmaya ve değiştirilmeye açıktır. Nihai kotalar 2 yılın sonunda belirlenecektir.

AB	Rusya	Gürcistan	Ukrayna	Türkiye	Toplam
114	50	5	101	374	644

Bunun yanı sıra, Karadeniz'de pilot gönüllü kontrol ve denetim programları oluşturulacaktır. 2 yıllık geçiş süresinin sonunda ise bu programlar daimi hale getirilecektir. Bir araştırma programı kurulacak olup SAC bu programdan sorumludur. Bu araştırma programı 2019 yılı sonrasında Komisyon'a raporlama yapacaktır.

Kalkan Yönetim Planı'nda geçmekte olan Karadeniz'de gönüllülük esasına dayalı denetim ve kontrol pilot projesi için ise 18-19 Ocak 2018 tarihlerinde İsoanya'nın Vigo kentinde Avrupa Balıkçılık ve Kontrol Ajansı'nda Karadeniz kıyıdaş ülkeleri ve Avrupa Komisyonu'nun katılımı ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı'da projenin 3 bileşeninden biri olan Karadeniz'de ortak denetim ve kontrol konusunun çok hassas bir konu olduğu vurgulanmış, Karadeniz'deki tüm kıyıdaş ülkelerin Münhasır Ekonomik Bölgelerinin belirli olmasından ve uluslararası su bulunmamasından kaynaklı olarak uygulanamayacağı bu hususun ayrıca Dışişleri Bakanlıklarını da ilgilendireceği belirtilmiştir. Projenin diğer iki bileşeni ise iyi uygulamaların paylaşımı ile eğitim ve kapasite geliştirilmesidir. Bu konularda ülkemiz açısından problem olmadığı dile getirilmiştir. Ayrıca, proje kapsamında Türkiye 20-21 Mart 2018 tarihinde Ankara'da İyi Uygulamaların Paylaşımı konusundaki toplantıya ev sahipliği yapmayı kabul etmiştir.

Yenilenen GFCM Anlaşması'nın ülkemiz iç hukuku onay süreci ise devam etmektedir. Son olarak, Anlaşma'nın Türkçe tercümesi kontrol için Dışişleri Bakanlığı'na iletilmiştir.

4. GFCM Karadeniz Çalışma Grubu (WGBS)

GFCM, 2010 yılında gerçekleştirdiği Bilimsel Danışma Komitesi toplantıları sırasında Bilimsel Danışma Komitesi Alt Komitelerinden Karadeniz'deki bölgesel balıkçılık yönetimini güçlendirecek kısa vadeli çalışma planları istemiştir. GFCM ve Karadeniz ülkeleri arasındaki işbirliğini yeniden canlandırmak üzere hazırlanan çalışmaların üzerine GFCM, 2011 yılında gerçekleştirilen 35. Komisyon Toplantısı sırasında Karadeniz'e özgü ve kalıcı olarak kurulacak Karadeniz Çalışma Grubu (WGBS) oluşturulmuştur. WGBS'nin 2012 yılında gerçekleştirilen ilk toplantısında Karadeniz Bölgesi'nde GFCM çerçevesinde balıkçılık ve su ürünleri yönetimini güçlendirmek için yapılacak çalışma ve projelerin ekosistem yaklaşımı da dâhil edilerek öncelikleri ve stratejileri belirlenmeye çalışılmıştır.

2012 yılında gerçekleşen ilk toplantısından beri WGBS balıkçılık yönetimi konusunda bölge ülkeleri ve GFCM arasındaki işbirliğini artırmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Bu amaçla, WGBS tarafından bölge ülkelerinin balıkçılık yönetimlerine yönelik öneriler ve tavsiyeler sunulurken bölge içerisinde gerçekleştirilecek projeleri ve ortak çalışmaları da desteklemektedir. WGBS Karadeniz'e kıyısı olan altı ülkeyi de toplantılarına çekebilmesi nedeniyle Karadeniz için büyük bir öneme sahiptir. Çünkü GFCM içerisinde Karadeniz'e yönelik olarak alınacak kararlar ilk önce WGBS'de altı kıyıdaş ülke tarafından tartışılmakta ve sonrasında Komisyon'a sunulmaktadır. WGBS Toplantılarına GFCM'e üye olan Romanya, Bulgaristan ve Türkiye'nin yanı sıra işbirliği yapan ama taraf olmayan ülke statüsünde olan Gürcistan ve Ukrayna ile gözlemci olan Rusya'nın da katılımı çok önemli olup bu platformun Karadeniz balıkçılığında gerçekleştirilebilecek işbirlikleri ve Karadeniz'in çevresel olarak korunması için ne kadar değerli olduğunu gözler önüne sermektedir.